

HAFIZA TEKNİKLERİ İLE DİNLER TARİHİ

FURKAN PALABIYIK

HİNDUİZM	
Dinin Adı	Sanatana Dharma
Öncü İsim	Yok
Tanrı Düşüncesi	Brahma: Yaratıcı Vişnu: Koruyucu Şiva: Yok Edici
Kutsal Kitap	1. Grup Şruti (vahiy) 2. Grup Smriti (gelenek)
İnanç Esasları	Samsara, Karma, Tenasüh, Kast
Ahlaki Esaslar	Dharma, Artha, Kâma, Mokşa
Mezhepler	✓ Vişnuculuk ✓ Şivacılık ✓ Şaktacılık
Nüfusu	700 Milyon
Köken	Hindistan
Yayıldığı Ülkeler	Nepal, Seylan, Pakistan, Endonezya, Bangladeş

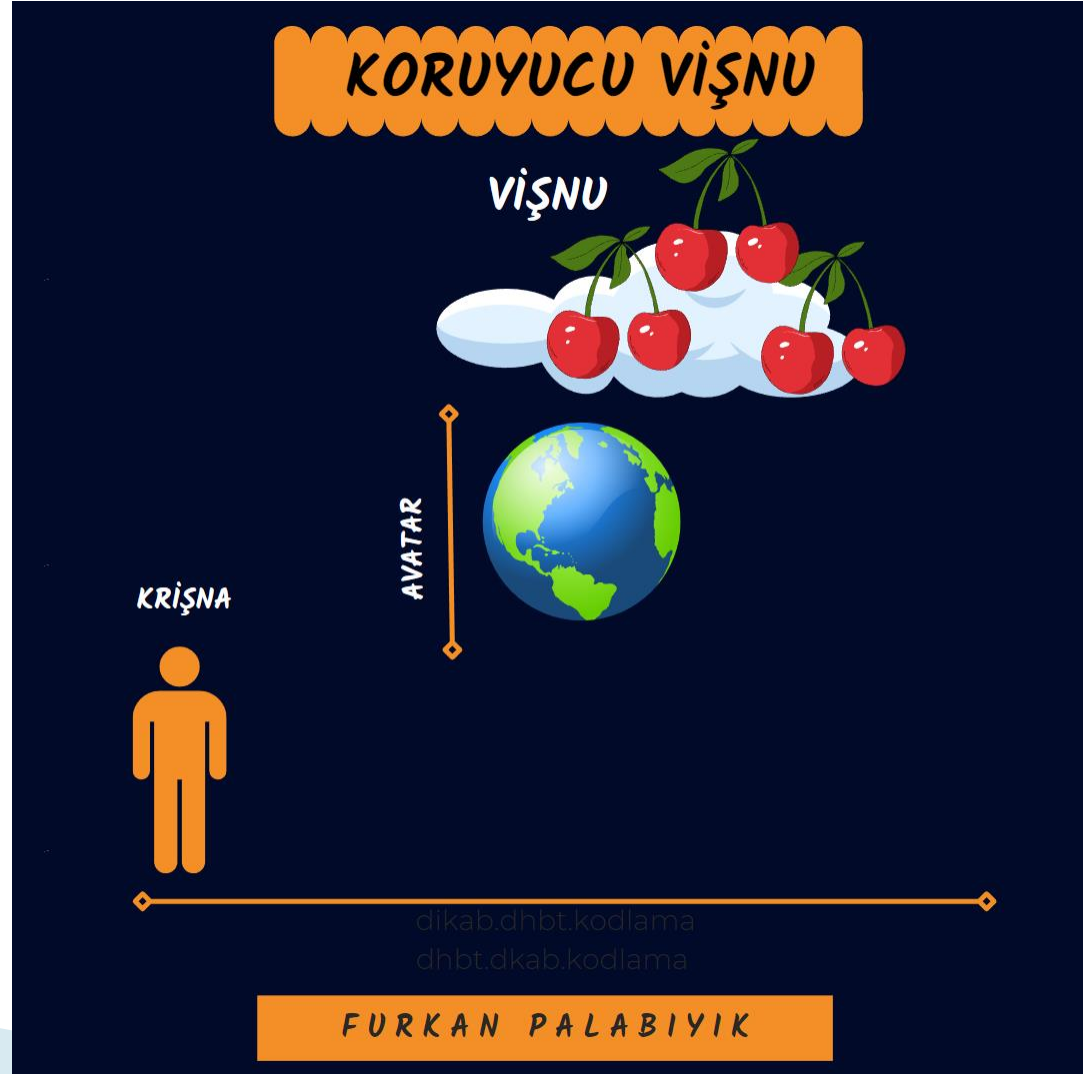
Hindu Kutsal Metinleri

1. Şruti (İşitilen, Vahyedilen)	2. Smriti (Gelenek)
<p>1. Vedalar (İlahi, dua, büyü)</p> <ul style="list-style-type: none">• Rig Veda (en eski-geniş)• Sama Veda• Yacur Veda• Atharva Veda <p>(Her veda 3 bölümden oluşur)</p> <p>2. Brahmanalar (Rahiplerin görevleri)</p> <p>3. Upanişadlar (Seçilmiş kişilere)</p> <p>4. Aranyakalar</p>	<p>1. Vedangalar.</p> <p>2. Dharma Sutra ve Dharma Şastra- lar (Manu Kanun- namesi)</p> <p>3. Puranalar (hac yerleri, bayramlar)</p> <p>4. Destanlar</p> <ul style="list-style-type: none">• Ramayana• Mahabharata (Uzun Destan) <p>5. Tantralar</p>

Hinduizm'de İnançlar

Tanrı

- ▶ Hinduların binlerce tanruları olmasına rağmen bu tanrılardan **Brahma**, **Şiva** ve **Vişnu** ön plana çıkar.
- ▶ Hindular, dünyada bozulan ahlaki ve kozmik düzeni yeniden sağlamak için **Vişnu**'nun farklı bedenlerde (**avatar-hulul**) dünyaya indiğine inanırlar. Bunlardan Rama ve Krişna, Vişnu'nun bedenleşmiş hâllerindedir.

KODLAMA

Kod Tanım: Sam SARA – **SARAR**

Kod: “Öl ve Doğ. Öl ve Doğ. Bu döngü başa **SARAR**, durmaz.”

Karma

Karma, "***Ne ekersen onu biçersin.***" şeklinde formüle edilen bir sistemdir.

Kod Tanım: (Hindu'nun Derdi)

Kod: "*Nasıl bir toplumda doğacağız* **KARMA** karma işler işte."

Mokşa – Mukti : Kurtuluş kavramıdır.

Varlığın mokşaya ulaşmasındaki en büyük engel ise **avidyâ**dır (cehalet). Avidyâ, bir anlamda varlıklar arasındaki birlikteliğin farkına varılamamasıdır.

Kast Sistemi

- ▶ Bir kasta mensup olmak doğumla kazanıldığı için sınıflar arası geçişlere izin verilmez.
- ▶ Hangi sosyal sınıfta dünyaya geleceğini, önceki hayatında yaptığı işler belirler.
- ▶ Her dönemde kast sistemine yönelik içeriden ciddi eleştiriler yöneltilmiştir. **Budda** ve **Mahavira**, 16. yüzyılda **Guru Nanak** ve 20. yüzyılda **Mahatma Gandhi** bunlardan sadece birkaçıdır.

HİNT DİNLERİ KAVRAMLAR

TEKRAR SINAVA DOĞMAK

NE EKERSEN
ONU BİÇERSİN

BULUNDUĞUN İLE GÖRE

2. GİRİŞ
SAMSARA

MÜLAKAT
KARMA

ATANDIĞIN YER
KAST

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Brahmanizm – Berahime

- ▶ Brahmanizm, Vedalar sonrasında ortaya çıkan ve Hinduizm'in nüvesini(özünü) teşkil eden dinî sistemi ifade eder.
- ▶ Halk Hinduizm'inin aksine, Brahman rahiplerinin kontrolünde bulunan dinî gelişmeyi belirtmek üzere Hinduizm'le eş anlamlı bir tabir olarak kullanılmıştır.
- ▶ Brahmanizm terimi, kast sisteminin en üstünde yer alan Brahmanlar'a mahsus dinî anlayışı, Tanrı Brahma doktrinini benimseyenleri, Vedalar'ın şerhi olan Brahmanalar'da ortaya konan dinî yapıyı ifade eder.
- ▶ İslâm kaynaklarında Brahmanizm'den “**el-Berâhime**” veya “**el-Berhemiyye**” (Brahmanlar) diye söz edilir.
- ▶ Nübüvveti inkar etmeleriyle öne çıkarlar. İnsanların mûcize türü olayları gerçekleştirebileceğini savunurlar.
- ▶ Nazzâm'ın nübüvveteye inanmayan Brahmanlar'ın görüşlerini beğendiğini nakledilir. Mûcizelerin benzerlerini peygamber olmayanların da ortaya koyabileceği teorisine dayanan **sarfe** telakkisiyle ilgili olmalıdır.

CAYİNİZM / JAINİZM

<i>Cayinizm</i>	
Kurucu	Vardhamana
(Kutsal Kitap)	Agama
İnanç Esasları	Samsara, Karma, Tenasüh
Ahlaki Esaslar	Üç Mücevher, 5 Büyük Yemin
Mezhepler	✓ Svetambaralar ✓ Digambaralar
Toplum	Keşişler ve Laikler

Tirthankaralar, insanları *kurtuluşa götürecektir yolu inşa edenler* anlamına gelir. Yirmi dört tane olduğu kabul edilir.

Tirthankaralar grubunun sonuncusu ve Jainizm'in kurucusu **Vardhamana**'dır.

Ahimsa, Jainler'de bütün davranışları belirleyen önemli bir fazilettir.

Buda et yemeye izin verirken, bu Jainizm'de tamamen yasaktır.

Jainizm, **ahimsa(öldürmeme)** ve **katı zühd hayatı** ile öne çıkmaktadır.

Jainistler **Karma** ve **Samsara** olgularına inanırlar.

Kutsal Kitap: Agama

Tanrı İnancı

Cayinizm ateist bir dindir.

Tanruların evreni yarattığına inanmazlar. Budizm'de bu düşünce dedir.

Geçmişin cinaları en yüce tanrı olarak kabul edilir.

Hindu tanrı ve tanrıçaları Cayinizm'e de girmiştir.

Tanrular, nirvanaya ulaşmak için, insan olarak bu dünyaya gelmek zorundadırlar. Bu da **tanruların da reenkarnasyona/tenasüha tabi oldukları** anlamına gelir.

BUDİZM

<i>Budizm</i>	
Dinin Adı	Budda Sasana: Budda'nın (Buda) Öğretileri Budda Dharma: Budda'nın Şeriatı Budda Vacana: Budda'nın Sözleri
Başlangıcı	MÖ 6. yüzyıl
Öncü İsim	Siddharta Gautama Sakyamuni Budda (MÖ 563-483)
Tanrı Düşüncesi	Tanrı'dan bahsedilmez. Buda heykelleri Tanrı inancının yerini almıştır.
Kutsal Kitap	Tripitaka
İnanç Esasları	3 cevher, Dört Yüce Hakikat, Karma, Tenasüh, Sekiz Dilimli Yol, Nibbana,
Ahlaki Esaslar	Öldürme, Hırsızlık ve Zina Etme, Yalan Söyleme, Sarhoş edici şeyden uzak dur
Mezhepler	Hinayana, Mahayana
Nüfusu	500 milyon
Köken	Hindistan
Yayıldığı Ülkeler	Çin, Tayland, Japonya, Myanmar, Seylan, Vietnam

Kral Aşoka'nın Budizme Etkileri

- ✓ Budizm'i krallığının **resmî dini** ilan etmiştir.
- ✓ Dünyanın değişik bölgelerine **Budist misyonerler** göndermiştir.
- ✓ Budist öğretilerinin belirlendiği **konsiller** toplamıştır.
- ✓ **Seksen dört bin stupa inşa** etmiştir.
- ✓ İlk Budist **imparator** olarak bilinir.

Kral Aşoka - Budizm

"Seni
AŞIK
BUDA-LA"

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Kutsal Kitap: Budda'nın ölümünden sonraki yüzyıllar içinde konsiller aracılığıyla belirlenmiştir.

Kutsal Metinler Tripitaka: Üç Sepet

1)
Sutta Pitaka

2)
Vinaya Pitaka

3)
Abhidhamma
Pitaka

LER TARİHİ

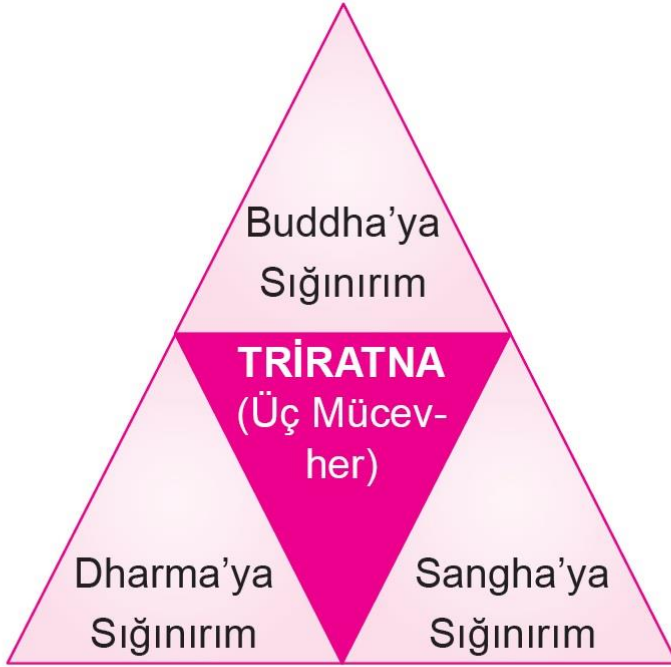
Kod Tanımı:
TRİP itaka -
TİRİP ATA ATA

Kod:
"BUDA, kutsal
kitabını TRİP
ATA ATA
okudu."

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABİYİK

İnanç Esasları

KODLAMA

Kod Tanım: Sam SARA – SARAR

Kod: "Öl ve Doğ. Öl ve Doğ. Bu döngü başa SARAR, durmaz."

İnanç Esasları

Karma

"*Ne ekersen onu biçersin.*" şeklinde formüle edilen bir sistemdir.

Nibbana (Nirvana)

İnanç Esasları

Maiteraya (Kurtarıcı)

Gautama Buddha'dan sonra gelecek ve dünyayı kurtaracak olanın adı **Maiteraya**'dır.

DİNLER TARİHİ

Kod Tanım: mai TERA YA - TEREYAĞ
Kod: "Sizi TEREYAĞ kurtaracak diyor BUDA-LA."

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

İnanç Esasları

Dört Yüce Hakikat

Hayat acı ve ıstıraptır.

Acı ve ıstırapın kaynağı, istek ve arzulardır.

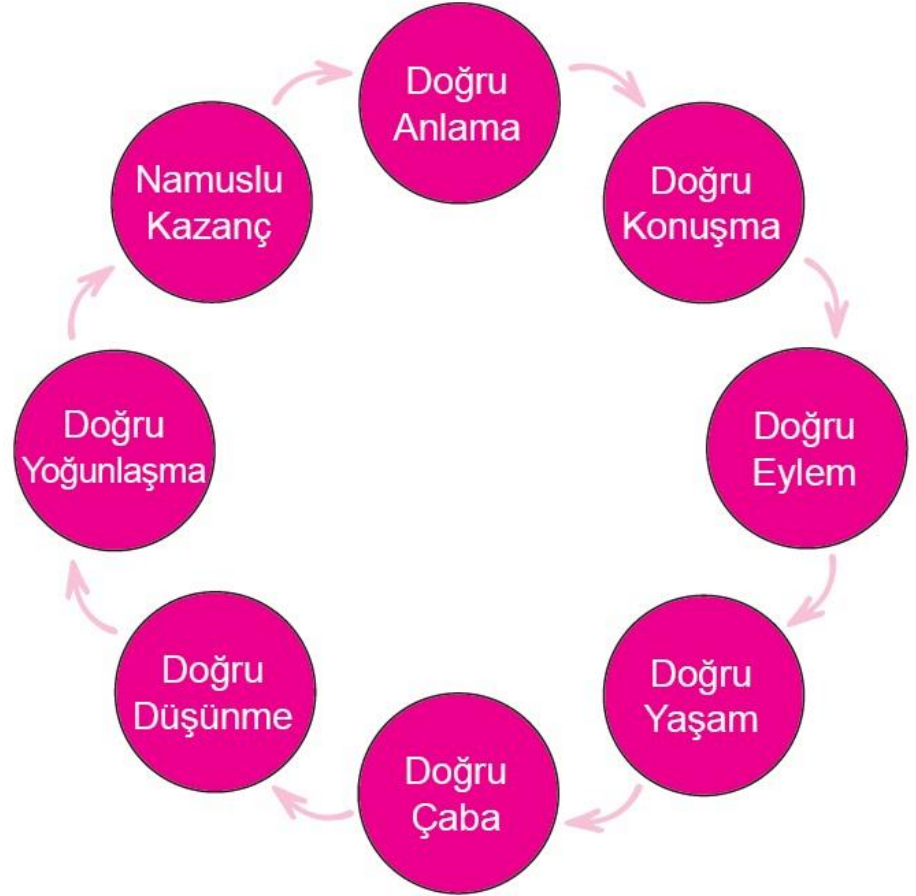
İstek ve arzulardan vazgeçilirse acılar sona erecektir.

İstek ve arzulara son vermek için, **Sekiz Dilimli Yolu** takip etmek gerekir.

İnanç Esasları

Sekiz Dilimli Yol:

Kişinin istek ve arzulara son vermesine yardımcı olacak yollardır.

İnanç Esasları

Bağımlı Ortaya Çıkış (pratîtya-samutpâda)

Eğer Tanrı yoksa insanların içine doğdukları fiziki şekil, toplumsal statü vs. nasıl var oluyorlar?

Bu sorular Bağımlı Ortaya Çıkış ile açıklanmıştır.

Nirvana hariç hiçbir şey bağımsız değildir. Her şey birbirine bağlı on iki zincir halinde, başka bir şey tarafından belirlenir.

Bu on iki sebeplilik zinciri şunlardır:

Manevi cehalet, inşa edici eylemler, bilinç, zihin ve beden, altı temel duyu, duyusal uyarım, his, arzu, tamah; varlık, doğum, yaşlanma ve ölüm.

Böylece yaşlanma ölüm ve onlarla bağlantılı olan acı çekme, nihai olarak manevi cehaletten kaynaklanır.

SİHİZM

Sihizm	
Dinin Adı	Guru-Mat (Guruların Niyeti), Sikh (Talebe)
Başlangıcı	15. yüzyıl
Öncü İsim	Guru Nanak (1469-1538)
Tanrı Düşüncesi	Tek Tanrı
Kutsal Kitap	Adi Grant veya Guru Granth Sahip
İnanç Esasları	Guru, Karma, Tenasüh, Kakkas (5 K), Khalsa teşkilatı
Ahlaki Esaslar	✓ Beş Hırsız (Kibir, Öfke, Hırs, Tutku ve Şehvet) ✓ Beş Silah (Kanaat, Hayırseverlik, Şefkat, İyi davranış, Alçak gönüllülük)
Mezhepler	Sahajdharis, Keshadharis
Nüfusu	25 Milyon
Köken	Hindistan
Yayıldığı Ülkeler	Hindistan, Kanada, İngiltere, ABD

Gobind Sing

- ▶ Sonuncu gurudur.
- ▶ Sihlerin silahlı gücü olan **Khalsa** (saf, temiz) **tarikatını** kurdu.
- ▶ Sihlere beş kutsal sembolden oluşan bir giyim tarzı geliştirdi.

Kutsal Kitap:

- ▶ Sihlerin kutsal kitabına, **Adi Granth** veya **Guru Granth Sahib** denir.

Khalsa Teşkilatı

- ▶ Son guru **Guru Gobind Singh**, Moğollar tarafından öldürülen babasının intikamını almak ve dış baskılara karşı koymak maksadıyla sihler içinde seçkin bir **savaşçı azizler tarikatı** kurdu.

Gobind Sing - Khalsa

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Hint Dinlerine Bakış Ortak Durumlar ve Farklar

- **Hinduizm**'deki kurtuluş kavramları **Mokşa ve Mukti**, **Budizm**'deki kurtuluş kavramları **Nirvana ve Nibbana**'dır.
- **Samsara** (Ölüm, Yeniden doğum) ve **Karma** (Doğduktan sonraki konumu belirleyen sistem) **tüm hint dinlerinde** yer alan kavramlardır.
- **Hinduizm Çok Tanrılı**, **Sihizm Tek Tanrılıdır**.
 - **Kast** sistemi yalnızca **Hinduizm**'de vardır.
- **Üç Mücevher** anlamındaki **Triratna**, **Budizm**'de inanç esası, **Cayinizm**'de ahlaki esas olarak geçer.
- **Ahimsa** yani canlıları öldürmeme **Cayinizm ve Budizm**'de vardır.

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

TAOİZM

<i>Taoizm</i>	
Dinin Adı	Daojiao
Başlangıcı	MÖ 6. yüzyıl
Başlatıcısı	Lao-tzu (Laozi)
Tanrı Düşüncesi	Tao
Kutsal Kitap	Tao-Te-King
İnanç Esasları	Tao, Yin ve Yang, Wue Wei
Nüfusu	20 Milyon
Yayıldığı Ülkeler	Çin, Tayvan, Hong Kong, Kore, Japonya, Vietnam.

Taoizm'de İnançlar

Tanrı

Tao yaratıcı prensiptir ama yaratıcı değildir.

Tao'ya tapınılmaz. Tao, yol anlamına gelir ve evrende var olan her şeyin değişmez kaynağıdır.

- Taoizm **metafizik** konularla ilgilenmiştir.
- Taoizm, dünyaya sırt çeviren bir hayat tarzına, yani ahlak ve zühde dayanmaktadır.
- Tabiatla uyum halinde olmayı, müdahaleden kaçınmayı, basitliği ve **sadeliği savunun**, bilgi ve hikmete ulaşmayı hedefleyen felsefi bir düşünce ve inanç sistemidir.

Kutsal Kitap / Tao-Te-King – Erdemli Yol Kitabı

- Tao, "yol, yaratıcı ilke", Te, "erdem", King de "kitap" anlamına gelmektedir.

Taoizm'de İnançlar

Taiji veya Yin-Yang

Yin ve Yang iki zıt ilkeyi temsil eder.

Buna göre iyi kötü, doğru yanlış gibi birbirine zıt gibi görünen şeyler, gerçekte birbirinin tamamlayıcısıdır.

Yin: Dişil, olumsuz, pasif, karanlık, gece, su.

Yang: Eril, olumlu, aktif, aydınlık, gündüz, ateş.

Konfüçyanizm'de de Yin-Yang öğretisi vardır.

Ying ve Yang Sembolü

Taoizm'de İnançlar

Wu Wei (Vu vey: Eylemsizlik) Prensibi – Sakinlik – Suya Benzetilir

- ▶ 'İş yapmadan çok iş yapmak' anlamına gelir.

Kod Tanım: WU W ei – **WUW**

Kod: "WUUUW.. Teklife bak. *İş yapmadan çok iş yapmış..*
Tam bana göre."

- ▶ Mutluluğun kaynağı tabiatta eylemsizlik ve mevcutla yetinip olana razı olmaktır.
- ▶ Wu-wei, işi oluruna bırakma veya zor kullanmadan kolayca başarabilme ya da işin doğasına uygun davranma yöntemi şeklinde anlaşılmalıdır.

KONFÜÇYANİZM

<i>Konfüçyüsçülük</i>	
Dinin Adı	K'ung Chia Ju Chia
Başlangıcı	MÖ 6. yüzyıl
Öncü İsim	Kong-zi (Konfüçyüs)
Tanrı Düşüncesi	Tien (Gök Tanrı)
Temel Kaynak	Vu King (Beş Klasik), Dört Kitap (Se Şu)
Ahlaki Esaslar	Beş Erdem, Beş İnsani İlişki
Mezhepler	Zu Ksi'nin mezhebi Vang Yangming'in mezhebi
Nüfusu	350 Milyon
Köken	Çin
Yayıldığı Ülkeler	Kore, Vietnam, Tayland, Tayvan, Japonya

- ▶ Çin'de var olan tabii dinin üzerine temellendirilmiş bir **ahlâk** sistemidir.
- ▶ Onun hedefi yeni görüşler ortaya koymak değil eskilerin hikmetli sözlerini aktarmaktı.

Tanrı Düşüncesi

- ▶ Konfüçyüs öğretilerini bir tanrı fikrine dayandırmamış, ancak zamanındaki yaygın inanca da saygılı olmuştur.
- ▶ Konfüçyüsçülük'te tanrı, rahiplik, mâbed, inanç, kutsal kitap gibi konular yoktur. Bu sebeple Çinliler Konfüçyanizm'e "okul" ya da "bilginlerin doktrini" adını vermişlerdir.
- ▶ Tanrı, ruh ve ölüm ötesi gibi metafizik sorularla neredeyse hiç ilgilenilmemiştir.
- ▶ Çin'de yaygın olan ve Şangti diye adlandırılan yüce Tanrı inancı Konfüçyüs'te de devam etmiştir. Konfüçyüs bu yüce varlığı ifade etmek için **T'ien** kelimesini tercih etmiştir.

İnanç Esasları

Beş Temel İlişki

- Konfüçyüs ideal toplum inşasını, beş temel ilişkinin sağlıklı olmasına bağlar.
- Konfüçyüs'ün ideal insan ve ideal toplum fikri kendisini ideal bir hükümet düşüncesine sevk etmiştir. Çünkü onun zamanında iyi bir hükümet yoktu ve halk ıstırap içindeydi.
- Konfüçyüs'ün idealindeki hükümet, bütün insanların iyiliği için çalışan ve halkın güvenini kazanan bir yönetimdi.

KAN PALABIYIK

Beş Temel İlişki

- ✓ Konfüçyüs ideal toplum inşasını, beş temel ilişkinin sağlıklı olmasına bağlar.

(2014 ÖABT Çıkmış Sorusudur)

- ✓ Otoriteye ve büyüklere saygı ve itaat, küçüklere ise hoşgörü ve merhamet gerekir.

TAOİZM VE KONFÜÇYANİZM FARKLAR VE ORTAK DURUMLAR

- *Yin yang* ilkesi iki dinde de **ortaktır**.
- **İki dinde** Çin'in **milli dinlerindendir** lakin Çin'in resmi bir dini yoktur.
- **Tao**, yol ve yaratıcı ilke demektir. Taoizm'de **Tao tabiatla**, Konfüçyanizm'de **kültürle** ilişkilendirilir.
- **İki dinde de ahlaki durumlar** önplandadır lakin Taoizm **zühhd ve mistisizme** yatkındır.
- Taoizm **metafizik** konularla ilgilenmiş, Konfüçyanizm hiç **ilgilenmemiştir**.
- **Taoizm ve Cayinizm**, **zühhd** yaşamı önemserler.

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

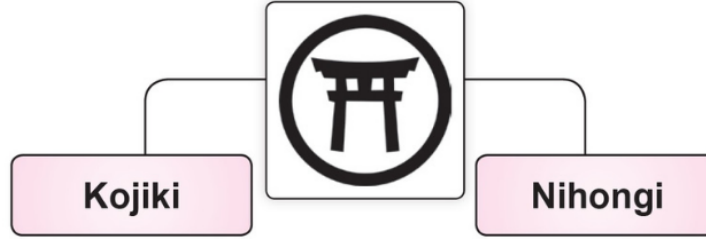
FURKAN PALABIYIK

ŞİNTOİZM

<i>Şintoizm</i>	
Dinin Adı	Kami No Miçi, Şintoizm
Öncü İsim	Kurucusu belli değildir.
Tanrı Düşüncesi	Henoteist - Çok Tanrıcılık (Başları Amaterasu)
Temel Kaynak	Nihongi, Kojiki
İnanç Esasları	Düzenli bir inanç doktrinine sahip değildir.
Bayramları	Matsuri, Toşikgoy, Kanna-niname, Oh-harehe'

DİNLER TARİHİ

Şintoizm Kutsal Metinleri

Kod Tanım: **KO**jiki - **KOKI** ni-**HONGI** - **HANGI**
Kod: “ŞİŞT! Bu **KOKI**, **HONGI** odadan geliyii.”

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

MECUSİLİK – ZERDÜŞTİLİK

<i>Zer-DÜŞ-tilik / DÜŞ</i>	
Dinin Adı	Mecusilik, Zerdüştilik, Zoroastrianizm
Başlangıcı	MÖ 6. veya 10. yüzyıl
Öncü İsim	Zerdüş
Tanrı Düşüncesi	Düalist (Çift Tanrılı) Ahura Mazda (Hürmüz) / Angra Mainyu (Ehrimen)
Kutsal Kitap	Avesta
İnanç Esasları	Ataş Vahram, Ateşkede, Saoşyant, Cinvat Köprüsü
Ahlaki Esaslar	Humuta: İyi Düşünce, Hukhta: İyi Söz, Huvaršta: İyi Davranış
Mezhepler	Zürvâniyye
Nüfusu	125.000-150,000
Köken	İran
Yayıldığı Ülkeler	İran, Hindistan, Afganistan, ABD, Kanada, Azerbaycan, Bahreyn, Umman, Yemen

İnançlar

Cinvat Köprüsü

Ölüm sonrası kişinin ruhu, sorguya çekilir. Amelleri bir terazide tartılır. İyilikleri ağır basarsa, **Cinvat** denilen köprüden rahatlıkla geçip cennete gireceğine; eğer kötülükleri ağır basarsa köprüden geçemeyip Cehenneme düşeceğine inanılır.

▶ Sessizlik Kulesi

- ▶ Bir kişi öldüğünde cesedi kirli sayılır. Bu cesedin hava, su, ateş ve toprağı kirletmemesi için ölü yakılmaz, gömülmez, suya atılmaz. **Dahme** veya **Sessizlik Kulesi** denilen yere konulur. Cesetler burada parçalanarak akbaba ve benzeri yırtıcı hayvanlar tarafından yenilerek yok edilir.

Seneviyye

- ▶ Âlemi birbirine zıt iki kadîm aslın yarattığına inanan din veya mezheplere verilen genel isimdir.
- ▶ Dinler tarihinde düalizm, kâinatı yaratıp idare eden nur-zulmet veya iyilik-kötülük gibi temel prensiplere dayanmaktadır.
- ▶ Âlemi nur ve zulmet olmak üzere iki ezeli aslın yaratıp yönettiğine inanan din veya mezhepler İslâm kaynaklarında Seneviyye diye anılmıştır.
- ▶ Batı dillerinde **düalizm**, Türkçe'de **ikicilik** kelimesiyle karşılanmaktadır.

Örnek: İrani Dinler, Mutezile

SÂBİİLİK

<i>Sâbiilik</i>	
Dinin Adı	Sâbiilik, Mandaye, Nasuraye, Mandeizm
Öne Çıkan İsim	Hız. Yahya (Işık Peygamberi)
Tanrı Düşüncesi	Düalist (Çift Tanrılı) Malka d Nhura ve Malka d Hşuka
Kutsal Kitap	Ginza, Draşya d Yahya ve Kolasta
Ritüeller	Vaftiz (masbuta, tamaşa, rişama)
Bayram	Panja
Cemaat	Mandaye ve Nasuraye
Nüfusu	80-100.000
Mabed	Mandi
Din Adamları	Ganzibra, tarmida, aşganda
Yayıldığı Ülkeler	Güney Irak, İran, İsveç, Danimarka, ABD, Avustralya ve Kanada

Sâbiîlik

- Hz. Îsâ'nın, Yahyâ'nın eliyle vaftiz edildiği bilinmektedir.
- Irak'ın Müslümanlarca fethedilmesi üzerine diğer yöre halkı gibi Sâbiîler de **zimmî** statüsüyle İslâm hâkimiyeti altına girdiler.

Tanrı Düşüncesi

- Sâbiî öğretilerinde **düalizm** hâkimdir.
- Gnostik karakterli bu düalizme göre bir tarafta **ışık ve nur âlemi**, diğer tarafta **karanlık âlemi** bulunur.
- İkisi de ezelî ve ebedîdir.

SABİİLİK

KUTSAL KİTAPLARI

Kolasta : KOLA

Ginza : GENİZ

Draşya d Yahya

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

SABİİLİK

Kod: "KOLA GENZİ-me kaçtı
YAHYA ABİ yardım et."

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Sabiilerin
kurtarıcı olarak
bekledikleri
mehdi
Prasia Ziva'dır.

DİNLER TARİHİ

Kod Tanım: Prasia – PRASA

Kod: "ABI seni bu PIRASA mı kurtaracak?"

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

MANİHEİZM

- Zerdüştilik, Budizm ve Hristiyanlıkla ilgili inançları senkretik tarzda birleştirmiştir.
- Gelişmiş bir **misyonerlik** teşkilâtına sahiptir.
- Güney İran ve Mezopotamya'da ortaya çıkmıştır.
- Düalist dinlerdendir. Tanrı inancının temelinde **Işık-Karanlık** vardır.
- Kurucusu Mani'nin yaşamı esnasında Suriye, Anadolu ve Orta Asya içlerinde yayılmaya çalışmıştır. Öyle ki zamanla Atlas Okyanusundan Çin'e kadar bir alanda yaygınlık kazanmış, hatta 8. Yüzyılda Uygur Türklerinin resmi dini haline gelmiştir.
- 4. yy. Hristiyanlığın rakibi durumuna gelmiştir.
- Devam etmemektedir.

YAHUDİLİK

<i>Yahudilik</i>	
Dinin Adı	Eski İsrail Dini, Yahudilik, Musevilik
Başlangıcı	MÖ 13. yüzyıl
Öncü İsim	Hız. Musa
Tanrı Düşüncesi	YHVH (Yahve)
(Kutsal Kitap)	✓ Tora (Vahiy) ✓ Talmud (Sözlü literatür)
İnanç Esasları	Musa bin Meymûn'un on üç esası
Nüfusu	20 Milyon
Köken	Kenan
Yayıldığı Ülkeler	İsrail, ABD, Fransa, İngiltere, Rusya, Türkiye

- Yahudilere göre İsrail terimi, "**Tanrı'yla uğraşan**" anlamında *Hz. Yakub'un lakabıdır.*
- Yahudilikte inanç esaslarını bugünkü şekliyle tespit eden kişi, Yahudi din bilgini **Musa b. Meymûn**'dur.
- Yahudilikte peygamberlik Hz. İbrahim'le başlar, Hz. Musa'yla zirveye ulaşır ve **Malaki**'yle son bulur. Hz. Musa vahyi aracısız almıştır. Bu yüzden onun dinde özel bir yeri vardır. Yeşu, Zekeriyya, Samuel gibi isimlerde peygamber kabul edilir.
- Yahudilik'te peygamberlik sadece erkeklere mahsus değildir, **kadınlardan** da peygamberler gelmiştir. Onlara **nebiah** denilmektedir.

EZRA'NIN REFORMLARI

*Kaybolan ve unutulmuş Tevrat'ı yeniden kazandıran kişidir.
(2. Musa denilme sebebi)*

Tevrat'ın hafızı ve usta yazıcısıdır. Mevcut haliyle Tevrat'a son şeklini veren redaktör kabul edilmektedir.

Tek tanrı olarak Yahve tapınması resmî inanç şeklinde benimsenmiştir.

Şabat (Sebt) uygulaması tekrar tesis edilmiştir.

*Kutsal toprak yerine kutsal soyu öne çıkarmıştır.
Bunun bir yansıması olarak yabancı kadınlarla evliliklere son vermiş ve Yahudi olmak için Yahudi anneden doğma şartını getirmiştir.*

Samiriler dışlanmıştır.

Süleyman Mabedi ikinci kez inşa edilmiştir.

Yahudilik sistemleşmiştir.

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Yahudilerin Kutsal Kitapları

(2018 MBSTS Çıkmış Sorusudur)

Mezmurlar Kitabı, popüler ismiyle Zebur, Tanah'ın üçüncü bölümü Ketuvim'in ilk kitabı olan Yahudi kutsal kitabıdır.

Ahiret

- Tevrat'ta geçmez.
- Yahudi din bilginlerinin yorumları üzerine ahirete iman, Yahudiliğin esaslarından sayılmıştır.

Mesihçilik

- Mesih peygamber değildir.
- Kral olan Hz. Davut'un soyundan gelecektir.
- Mesihlik iddiasında bulunanlardan birisi de, **Sabatay Sevi** (ö. 1676) isimli bir Osmanlı Yahudisidir. Yahudi tarihinin en etkili mesihçilik hareketini başlatmıştır.
- Müslüman halk onlara kuşku ile bakmış ve onları "**dönmeler**" olarak isimlendirmiştir.

Koşer

- Yahudi hukuk ve geleneğinde yenilmesine izin verilen gıdalar ve bunlarla ilgili kurallar demektir.
- Tevrat'ta geçen bu yasaklar; **domuz, kan, leş yememe** veya **et ve sütün birlikte tüketilmemesi** gibi bizzat kendisinden kaynaklanan ve bir sebebe bağlanmayan türden olabildiği gibi; bir hayvanın boğazlanmadan ölmesi/öldürülmesi veya uygun bir şekilde kesilmemesi gibi arızı bir nedenden de kaynaklanabilir.
- **Deve yemezler.** Et pişirilen kaplarda süt, süt pişirilen kaplarda et yemezler.
- Et ve et ürünleri, süt ve süt ürünleri de bir arada yenmemelidir.

DİNLER TARİHİ

Kod: "Tam et döner ile yoğurt yiyecektim ki **KOŞE KOŞE** gelip uyardılar."

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

r

Soru No: 58

Yahudilikteki mabet ve ibadet anlayışıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bazı ibadetler, yalnızca Süleyman Mabedi'nde yapılabilir.
- B) Sinagoglarda resim ve heykel bulunmaz.
- C) Kadınların sinagogda ibadete katılımı konusunda farklı görüşler bulunmaktadır.
- D) İbadet ve duaların İbranice yapılması gerekir.
- E) İbadetin toplu yapılmasına ve cemaate katılıma özel önem verilmiştir.

Yahudilikte İbadet / Kadınlar İştirak edemiyor / Kurban yerini Dua

- ▶ İkinci Mabedin Romalılar tarafından yıkılmasıyla birlikte, Mesih'in ortaya çıkıp Süleyman Mabedini tekrar inşa edeceği ve tüm Tevrat hükümlerini yeniden hayata geçireceği güne kadar, **kurban ibadeti** askıya alınmıştır.
- ▶ Eskiden Mabedde kohenler aracılığı ile yerine getirilen kurban ibadetinin yerini, sinagoglarda **Tevrat çalışması ve dua** almıştır.
- ▶ Sinagoglarda putperestliği çağrıştıran **resim, heykel** ve sair unsurların kullanılması **yasaktır**.
- ▶ Yahudilik'te günümüzde **günde üç vakit** ibadet vardır.
- ▶ Bu ibadetler **bir kısmı ferdi, bir kısmı en az on erkekten** oluşan cemaat eşliğinde İbranice okunan belli dualar halinde icra edilmektedir. Ortodoks cemaatlerde erkeklerle kadınların bir arada bulunmaması, günlük ibadetin erkeklere mahsus olması kadınların bu ibadetten muaf tutulması telakkisinden kaynaklanmaktadır.*
- ▶ Geleneksel biçimiyle **sadece erkeklerin iştirakiyle** gerçekleşen Yahudi ibadetinde oturmak, Kudüs'e yönelerek ayakta dualar okumak ve hafif rüku şekli mevcuttur. *
- ▶ Bazı ibadetler esnasında ibadet şalı örtme, alın veya kol bağı takma gibi ritüeller de vardır.
- ▶ **Şema İsrail (Dinle ey İsrâil)** duası yahudiler tarafından her sabah ve akşam evde de okunur.
- ▶ İsrail'in resmi dili **İbranice olsa da, Arapça'da konuşulmaktadır**. Bazı dualar yerel dille yapılabilir.

Haftalık Ritüeller

Şabat (Cumartesi), haftanın en kutsal günüdür.

Bu günde Yahudiler **hiçbir iş yapmazlar**.

Bunun nedeni, Yahudi inancına göre Tanrı'nın dünyayı altı günde yaratmış ve yedinci gün, yani Cumartesi günü dinlenmiş olmasıdır. Tanrı bu günü Yahudiler için bir dinlenme ve ritüellerini yerine getirme günü ilan etmiştir.

Yahudilerin Şabat günü yapması yasak olan 39 tür iş vardır.

DİNLER TARİHİ

Kod: "ŞABAT, hiç iş yapma yan gel YAT."

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Yahudi Bayramları

Roş-Haşana

- Yahudi takviminde **yılbaşı**dır.
- Yıllık amellerin muhasebesinin yapıldığı mağfiret dilenilen bayramdır.
- Adem'in yaratılması, İbrahim, İshak ve Yakub'un doğumu; Musa'nın, Firavun'un karşısına çıkması gibi Yahudi tarihindeki pek çok önemli olayın bu günde meydana geldiğine, ayrıca herkesin kaderiyle ilgili tüm bilgilerin bu günde yazıldığına inanılmaktadır.

DİNLER TARİHİ

Kod Tanım: Haşana – HAŞLAMA
Kod: "Yıl başında HAŞLAMA mı yiyeceğiz?"

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Yahudi Bayramları

Yom Kippur

- Roş Haşana'da başlayan on günlük tevbenin son günüdür. Büyük oruç günüdür; tövbe ve af günü olarak da kabul edilir.
- **Kefaret** günüdür. Yahudilerin **en kutsal** günüdür.
- Günahları için af dilerler.
- 25 saat oruç tutarlar.

DİNLER TARİHİ

Kod Tanım: Kippur – KUMPIR

Kod: "Kefaretini ödemek istiyorsan 10 gün KUMPIR ısmarla."

Fısıh

- **Pesah, Bahar, Özgürlük ve Hamursuz Bayramı** adı da verilir.
- Mısır'dan çıkışın anısına kutlanır.
- Fiziki kölelikten kurtuluştur.
- **Bayramların en büyüğüdür.**
- Mayasız ürünler tüketilir.
- “Mısır diyarından çıktığın günü hatırlayasın diye yedi gün mayasız ekmeği, düşkünlük ekmeğini yiyeceksin; Çünkü Mısır diyarından acele ile çıktın” (Tesniye)

DİNLER TARİHİ

Kod Tanımı: Fısıh – **FISIR**

Kod: “Mısır'dan **FISIR FISIR** konuşarak çıktılar”

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Yahudi Bayramları

Şavuot

- Haftalar bayramıdır.
- Tevrat'ın *İsrailoğullarına* verilişine anısına kutlanır.
- Manevi kölelikten kurtuluştur.

Yahudi Bayramları

Sukot

- **Çardaklar bayramı** ve **Hasat Bayramı** olarak da adlandırılır.
- İsrailoğullarının Mısır'dan çıktıktan sonra kırk yıl çölde dolaşmalarının anısına kutlanan bayramdır.
- Yedi gün süreyle kırlarda çadır ve çalı çırpı kulübelerde oturularak o günlerin canlandırılmasına çalışılır.

DİNLER TARİHİ

Kod Tanım: Sukot – SU KOY
Kod: “Mısır’daki çölden sonunda kurtulduk bee. Şu ÇARDAĞA SU KOY artık.”

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Yahudi Bayramları

Simha Tora

- Tevrat'ı hatim bayramıdır.
- "**Tora Sevinci**" anlamına gelir.

Kod: "SİMHATİM BAYRAMI"

Yahudi Bayramları

Hanuka Bayramı

- **Işıklar Bayramı** olarak da isimlendirilir.
- Mabedde daima yanan menora'nın bir günlük yağla sekiz gün boyunca yanması mucizesi hatırlatılır.
- Sekiz gün boyunca evlerde mum yakılır.

DİNLER TARİHİ

Kod Tanım: HAN-uka
Kod: "HAN"ın IŞIKLARINI açın da bayram edelim."

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Yahudi Bayramları

Purim Bayramı (kurtuluş günü)

❖ Yahudilerin, İran (Pers) Başveziri Hâmân'ın imha planından, Kraliçe Ester sayesinde kurtulmalarının hâtırasını yaşatır; kurban kesilerek sevinç tezahürleri içinde kutlanır.

❖ Yahudilerin katledileceği o günde, Yahudiler onları katletmiştir.

❖ Neşe ve eğlence bayramıdır.

DİNLER TARİHİ

Kod Tanımı: PuRİM - PRİM

Kod: "İyi PRİM kazandım hadi biraz eğlenelim."

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

YAHUDİLERİN 3 HAC BAYRAMI

1) Fısıh Bayramı

Diğer İsimleri: Pesah / Özgürlük / Bahar / Hamursuz Bayramı

2) Haftalar Bayramı (Şavuot)

3) Çardaklar Bayramı (Sukot)

dikab.dhbt.kodlama

dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

HRİSTİYANLIK

Kudüs'te (Filistin) ortaya çıkmıştır. (Doğum yeri olduğundan hac)

Simun Petrus

- ▶ Havarilerin isimleri sıralanırken hep en başta yer alan Simun Petrus, Pavlus öncesi dönemde yayılma konusunda en etkili isimdir.
- ▶ Yeni Ahid'de Pentikost gününde onun konuşmasını dinleyen 3000 kişinin Hz. İsa'ya inanıp vaftiz oldukları belirtilmektedir.
- ▶ Petrus, ilk Mesih topluluğunun en büyük önderlerinden birisi olmuştur.

Pavlus

- ▶ Soylu bir **Yahudi** ailesindedir.
- ▶ Hz. İsa'nın Şam'da bulunan talebelerini tutuklamak üzere görevlendirilmiştir.
- ▶ Fakat Şam'a doğru giderken, Hz. İsa'nın görüntüsü ile karşılaşp, ona iman etmiştir.
- ▶ Bu imanın ardından vaftiz olmuş ve Şam'da Hıristiyanlığı yaymaya başlamıştır.
- ▶ **Mesih merkezli** bir öğreti geliştirmiştir.
- ▶ **Günümüz Hristiyanlığının** oluşumda etkili bir rol oynamıştır. (Ezra gibi)

Hristiyanlığın Kutsal Kitapları

Kitâb-ı Mukaddes

Eski Ahit, İsa Mesih'i müjdelediği için Hristiyanlarca kabul edilir.

Hristiyanlığın kutsal kitabı (Kitâb-ı Mukaddes, Bible) Ahd-i Atîk ve Ahd-i Cedîd'den oluşmaktadır.

Yahudilerin kutsal kitabı olan Ahd-i Atîk, Hristiyanlarca Kitâb-ı Mukaddes'in ilk bölümünü teşkil etmekte, ***Ahd-i Cedîd ise yahudiler tarafından kabul edilmemektedir.***

Hristiyanlar, bir başka dinin kutsal kitabına kendi kitapları içinde yer veren tek örnektir.

Bütün Hristiyan mezhepleri prensip olarak Ahd-i Atîk'i (Tanah) teşkil eden kitapları kabul etmektedir.

- ▶ Sadece hıristiyanlar tarafından kutsal sayılan Ahd-i Cedîd
 - ▶ **Dört İncil**
 - ▶ **Resullerin İşleri,**

 - ▶ **Pavlus'un Mektupları (14),**
 - ▶ **Genel (Katolik) Mektuplar (7)**
 - ▶ **Yuhanna'nın Vahyi**
- şeklinde gruplandırılan yirmi yedi kitaptan (bölüm) oluşmaktadır.

- ▶ Hristiyan inancına göre Hz. Îsâ ne yazmış ne de yazdırmıştır.
- ▶ Ahd-i Cedîd külliyatı içinde ilk yazılanlar Pavlus'un Mektupları, en son yazılanlar ise Yuhanna'ya ait olanlardır.
- ▶ İnciller'de Hz. Îsâ'nın hayat hikâyesi verilmekte, ***Hristiyan teolojisi ve bazı temel inanç esasları*** ise daha çok ***Pavlus'un mektuplarında*** yer almaktadır.

Hristiyanlığın Kutsal Kitapları

4 İncil'de Hz. İsa'nın hayatını anlatır.

Matta İncili / Levi

Hz. İsa'nın hayatını, ölümünü ve dirilişini anlatır. Soyağacı ve doğumuyla başlar.

Özellikle Hz. İsa'nın peygamberlerce geleceği bildirilen ve yahudilerce uzun zamandır beklenen Mesih olduğunu göstermek ister.

Hz. İsa'yı, Hz. Musa'nın şeriatını **tamamlamak** üzere İsrailoğullarına gönderilmiş bir peygamber olarak tanımlamıştır.

Hz. İsa'nın **öğretilerini**, Yahudi kutsal kitabı **Torah'ın beş kitabını** yansıtacak şekilde beş ana grupta toplamıştır.

İsa'nın kurtuluş müjdesinin tüm milletler için olduğunu ayrıca vurgular. Sık sık Eski Ahid'e atıfta bulunur.

Markos İncili / Petrus'un çevirmeni – İlk / En kısa olan

- ▶ Hz. İsa'nın doğumundan, soyağacından çocukluğundan daha ziyade yaptıklarını ele alır.
- ▶ Özellikle insanların ona gösterdikleri ilginin üzerinde yoğunlaşır.
- ▶ Onu "**Tanrı Oğlu**", "**İnsanoğlu**" ve Yahudilerin uzun zamandır bekledikleri kurtarıcı kral olan **Mesih** diye tanıtır.

Luka İncili

- ▶ Amacı Hz. İsa'nın hayatını doğru ve ayrıntılı biçimde anlatmaktır.

Hristiyanlığın Kutsal Kitapları

Yuhanna İncili

Yuhanna'nın Hz. İsa'ya en yakın olan üç havariden birisi olduğu söylenmektedir. Diğer ikisi ise Petrus ve Ya'kup'tur. Bunun için Yuhanna'ya sevilen öğrenci denir.

Yuhanna İncili diğer üç İncil'e göre farklı içeriğe sahiptir. İsa'nın Tanrı'dan olduğuna ve mesih oluşuna özel bir vurguda bulunur.

Örneğin, Hz. İsa'nın doğumunu anlatarak başlayacağına, onun başlangıçtan beri Tanrı'yla birlikte bulunmuş, beden alıp insanların arasında yaşamış Tanrı sözü olduğunu açıklamakla başlar.

Yuhanna İncili ile diğer üç İncil arasındaki önemli farklardan biri de Hz. İsa'nın risaletinin süresidir. Üç İncil bu sürenin bir yıl olduğunu söylerken, Yuhanna'ya göre iki seneden fazladır.

Hristiyanlığın Kutsal Kitapları

Barnabas İncili

Hristiyanların kanonik olarak kabul ettiği kutsal kitapların dışında **apokrif (uydurma)** dedikleri başka kitaplar da vardır. Müslümanlar tarafından öne çıkarılmaktadır.

Barnabas İncili en son **17. yüzyıla** kadar gelmiş, sonra kaybolmuştur. Papa tarafından, Hristiyanlarca bulundurulması **yasaklanmıştır**.

Aforoz: Kişinin inanç esaslarına aykırı görüşlerinden dolayı din dışı ilan edilmesine denir.

TESLİS

- ▶ Geleneksel izaha göre **teslîs** baba, oğul ve Rûhukudüs olmak üzere üç unsurdan oluşmaktadır.
- ▶ **Babanın** görevi sevgisi dolayısıyla insanlığı **yaratmak**,
- ▶ **Oğulun** görevi insanlığı **kurtarmak**,
- ▶ **Rûhukudüs**'ün görevi ise **insanlara inâyet** bahşetmektir. Birbiriyle bağlantılı çalışan her üç unsur tek bir Tanrı'yı oluşturmaktadır. (TDV)
- ▶ “Kilise'nin olduğu yerde Tanrı'nın Ruhu da vardır ve Tanrı'nın Ruhu nerede varsa, orada Kilise vardır” derler. Bu anlayışa göre Kutsal Ruh, **Kilise'ye hayat veren güçtür.**
- ▶ Vaftiz anında insanın ruhuna girer ve onunla yaşamaya başlar. **İnsanı kutsar.**
- ▶ Kutsal Ruh'un Baba ve Oğul gibi Tanrı olduğuna 381'de toplanan **İstanbul Konsili**'nde karar verilmiştir.
- ▶ Peder'le Oğul'dan **türeyen bu sevgi** bir kişidir. Ezelî ve ebedî **Kutsal Ruh**'tur.

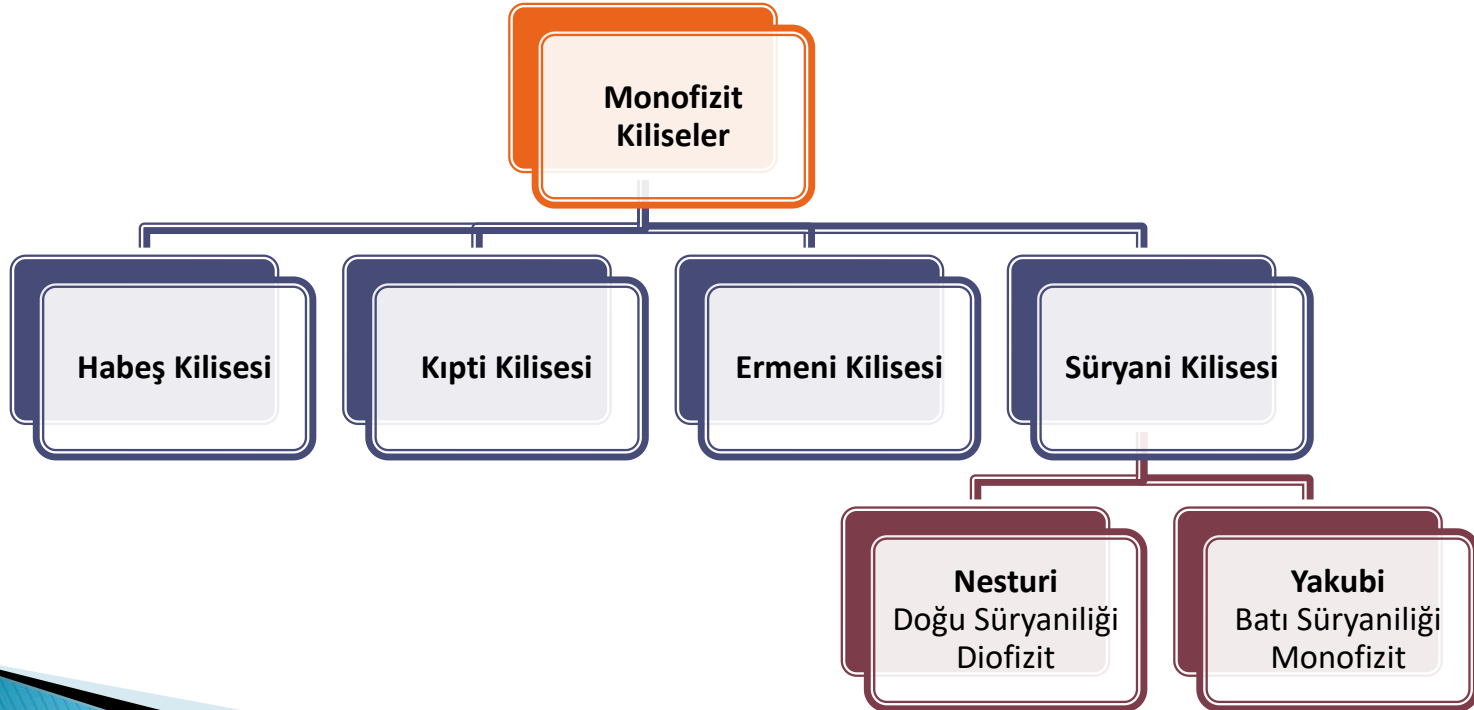
Ekümenik konsil / genel konsil

- ▶ “ikamet edilen dünyâ” anlamındadır. İlk asırlarda Roma İmparatorluğu’na kinaye olarak kullanılırdı.
- ▶ İlk 7 konsil için söylenir.

Hristiyanlık- ta 21 Konsil vardır.	Katolikler hepsini kabul eder.
	Ortodokslar ilk yedisini kabul eder.
	Protestanlar, reforma kadar olan konsilleri kabul eder.

Monofizit Kiliseler

- ▶ Monofizitizm, Hz. İsa'da ilâhî ve beşerî iki tabiatın birleşerek **tek** tabiat olduğunu savunan anlayışa verilen isimdir.
- ▶ Monofizit kiliseler sadece **ilk üç konsili** kabul ederler.
- ▶ **Kıpti**: Önceleri Mısır'ın yerleşik halkına, daha sonra da Hristiyan Mısırlılara da verilen ad.

- ▶ **Nesturiler**'in lideri olan Nestorius (ö. 451), Hz. İsa'da ilahî ve insani olmak üzere iki ayrı tabiat bulunduğunu ve bunların birbirine karışmadığını, Hz. Meryem'in Tanrı annesi değil insan annesi olarak isimlendirilebileceğini söyler.
- ▶ Batı Süryanilerini (**Yakubiler**), Yakub Baradaeus (ö. 578) kurmuştur. Hz. İsa'da hem tanrısal hem de insani tabiatın birleşerek yeni bir tabiat oluşturduğuna inanırlar. Meryem'e, tanrı annesi denilebileceğini söyleyerek de Nesturilerden ayrılır.

3. ve 4. Konsil

MONOFİZİZİZM
TEK TABİAT VURGUSU
EFES KONSİLİ

DİOFİZİZİZM
ÇİFT TABİAT VURGUSU
KADİKÖY KONSİLİ
SÜRYANİ KİLİSESİNİN
NESTURİ KOLU

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

ÖNE ÇIKAN KONSİLLER

İZNİK KONSİLİ

Baba - Oğul

İSTANBUL KONSİLİ

Teslis

EFES KONSİLİ

*Monofizit / İlah-İnsan birleşimi tek
Monofizit Kiliseler (HAKES)*

KADIKÖY KONSİLİ

*Diofizit - İlahlığı ve insanlığı ayrı
Nesturilik*

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

- ▶ 5. Konsil II. İstanbul Konsili
- ▶ 6. Konsil III. İstanbul Konsili
- ▶ 7. Konsil II. İznik Konsili

- ▶ Monofizit kiliseler ve görüşleriyle ilgili tartışmalar kadıköy ve 7. konsil arasında devam etmiştir. Mühim bir şey yoktur.

I. Vatikan Konsili (1869-1870)

Bu konsilde “kişileşmiş bir Tanrı’nın varlığı, vahyin zarureti, imanın özü, ilimle iman arasındaki ilişkiler, **papanın yanılmazlığı**(en belirgin tartışma konusu), İsa’nın Kilisesi” gibi konular ele alındı.

II. Vatikan Konsili (1962-1965)

II. Vatikan Konsili, kilisenin kendisiyle girdiği bir **diyaloğu** temsil etmektedir. ***Dinler arası diyalog ifadesi*** bir terim olarak bu konsilden sonra ortaya çıkmıştır.

“**İki** Kardeş **Diyalog** halindeyken **KAN** döktüler.”

19. Trente Konsili / Reform (1545-1563)

- ▶ Katolik kilisesi tarafından bir tür karşı **reform** özelliği taşımaktadır.
- ▶ Katoliklik içinde köklü reformların yapılması gibi konular görüşüldü. 18 yıl süren konsilde **Katolik** din anlayışı tümüyle gözden geçirilmiştir.
- ▶ Protestanlık dışlanmıştır.

Hristiyan Sakramentleri

Vaftiz

Vaftiz genellikle **doğumun ilk haftası** sonunda yapılır.

Hz. Âdem'in işlediği "**asli günah**"tan insanın kurtulacağına ve Hristiyanlığa gireceğine inanılır. Kutsanmış **suya daldırma**, başından aşağı su serpmeye vb. şekillerde uygulanır.

Evharistiya (Şükür Duası) / Komünyon (kutsal sofrası)

Hz. İsa'nın son akşam yemeği anısına icra edilir.

Evharistiya ayininde papazın ikram ettiği bir parça **ekmeği** yiyen İsa-Masih'in etini yemiş, yine papazın uzattığı kâseden **şarabı** içen de İsa-Masih'in kanını içmiş sayılmaktadır.

Hristiyan Sakramentleri

Konfirmasyon (Vaftizi Kuvvetlendirme)

- **Konfirmasyon**, daha önce vaftiz edilmiş ve Hristiyanlığı kabul ettiğini kilisede cemaat huzurunda ilan etmiş olan **erginlerin**, bu imanlarına **devam** ettiklerini te'kid etmeleri ve papaz tarafından onaylanmaları demektir.
- Hristiyan olan kişilere Kutsal Ruh'un inayetinin verilmesini temsil eder.

Kod Tanım: KONFİR masyon – **KONFOR**

Kod: "KONFOR-umun artması için şu *vaftizi kuvvetlendireyim.*"

Hasta (Son) Yağlama

- Hastalar **kutsal yağ** ile yağlanır.

Tevbe

- **Günahkâr**, papaza samimi olarak **itirafta** bulunur.
- **Endüljans**, Kilisenin halktan para alarak cennetten toprak satmasıdır.

Kod Tanım: Endül JANS – **AJANS**

Kod: "AJANSA para yatır, *cennetten toprak al.*"

Evlilik / Rahip Takdisi (Din Adamları Tayin Etme)

İfrat - İtidal - Tefrit

Katolik

Ortodoks

Protestan

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Katoliklik Mezhebi

- “**Evrensel**” anlamına gelir.
- Kendisini tüm Hristiyanların temsilcisi kabul eder. En büyük Hristiyan mezhebidir.
- Katolik mezhebini temsil eden kilise, **Roma Katolik Kilisesi**'dir.

Katolik Mezhebinin Görüşleri

- Tüm Katolik dünyasının dinî lideri Papa'dır.
- Roma** Kilisesi diğer kiliselerin rûhânî merkezidir.
- Yedi sakrament** vardır.
- Yirmi bir konsil** ve kararlarını kabul ederler.

Ortodoksluk Mezhebinin Özellikleri

- Ruhani başkanları **patrik** veya **başpiskopos**lardır. Papa'nın üstünlüğünü kabul etmezler.
- **İlk yedi konsil** dışındaki konsilleri kabul etmezler.
- Kiliselerde yanılmaz, **hata yapmaz bir otorite** yoktur.
- Çocuklar **vaftiz** edilmekle veya yağlanmasıyla şeytani kuvvetlere karşı korunmuş, mühürlenmiş sayılır.

Martin Luther

Protestanlığın kurucusu kabul edilen Martin Luther, **iman ve tövbenin kişi ile Tanrı arasında** gerçekleşeceğine inanmıştır.

Bu yüzden papalığın ve kilisenin günahları bağışlama yetkisinin bulunmadığını savunmuş, kurtuluşun tek kaynağı olarak **Kutsal Kitap'a vurgu** yapmıştır.

İbadetlerin her ülkenin kendi dilinde yapılabileceğini ileri süren Luther, bundan hareketle İncil'i ilk defa **Almancaya çevirmiştir**.

Luther'in başlattığı bu reform hareketi, ilerleyen süreçte farklı ülkelerde yankı bulmuş ve hâlen Protestanlık altında sınıflandırılan çok sayıda dinî akımın ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Protestanlık hareketi içerisindeki bu mezhepler, Anglikanlar, Baptistler, Presbiteryenler, Mennonitler, Quakerler, Metodistler, Adventistlerdir.

Protestanlık Mezhebinin Özellikleri

- Hristiyanlığı bilen herkes otoritedir. Papa yanılmaz değildir. Kilisede **hiyerarşi** olamaz.
- Günahları ancak **Tanrı bağışlayabilir**. Papazların böyle bir yetkisi yoktur.
- Tek kaynak **Kutsal Kitap**'tır; konsil kararları ve kilise dogmaları değildir.
- Kutsal Kitabı okuyup anlayabilen herkes yorumlayabilir.
- Sakramentlerden **ilk ikisini** (Vaftiz ve Evharistiya) kabul ederler.

Anglikanizm

- Hristiyanlık içindeki ekollerdendir.
- 16. Yüzyılda **İngiltere**'de ortaya çıkmıştır.
- Anglikanizm, İngiliz Kilisesinin reformdan sonraki dinî geleneklerini izleyen insanlar veya kiliseleri tanımlamaktadır.
- Kurtuluşun yalnızca imanla mümkün olacağını bunun da Tanrı'nın merhametiyle gerçekleşebileceğini savunmuştur.
- En yetkili ruhani lider olarak "kral/kraliçe"yi kabul ederler.

Mennon itler

"HALİNDEN **MEMNUN** OLMAYAN İTLER
PROTESTO ETTİLER"

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Quakerler

PROTESTO EDERKEN **KRAKER** YİYENLER

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Baptistler

ABDEST ALIP PROTESTO EDENLER

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Metodistler

PROTESTO EDERKEN METOD KULLANANLAR

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Presbiteryenler

TAHTA BU
KADAR RAKIP
İSTEMEYÜÜZZ

"Bu ne say
say bitmiyor
ya"

**PROTESTO EDEN
PRENSLER**

dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Evanjelizm

- **Evanjelizm**, Protestanlığın bünyesinde dir. Hristiyanlığı duyurma, yayma ve benimsetmeye çalışır.

İnkültürasyon

- Günümüzde kullanılan en önemli istismarcı misyonerlik metotlarından birisi, **inkültürasyon**'dur.
- Hristiyanlığın mesajını götürürken o ülkenin aşına olduğu dinî ve kültürel yapıya uygun tarzda iletmeye inkültürasyon denilir.
- Pavlus'un, Yahudi ile onları kazanmak için onlara Yahudiymiş gibi davranması, Yahudi olmayanlara da Yahudi değilmiş gibi davranması

Kod: "KÜLTÜR-lerin İN-ine girip, Hristiyanlaştırdılar."

Proselitizm

- Bir kiliseye mensup olan bir kişinin, başka bir kiliseye mensup misyonerler tarafından kilisesinin değiştirilmesine **proselitizm** (misyonerliğin istismarı) denilmektedir.
- Yani Katolik olan birini, bir Protestan misyonerin, Protestan yapması misyonerliğin istismar edilmesi şeklinde anlaşılmaktadır.

18. Amerika'dan yeni dönmüş bir kimse;

- Joseph Smith tarafından kurulmuş olan,
- Utah eyaletini, vaad edilmiş topraklar olarak gören ve orada Tanrı'nın krallığını tesis etmeye çalışan,
- alkol, sigara hatta kafeinli içeceklerden uzak durmaları ile tanınan

bir Hristiyan topluluğun varlığından söz ettiğinde, aşağıdakilerden hangisini tanımlamaktadır?

A) Moonculuk

B) Mormonlar

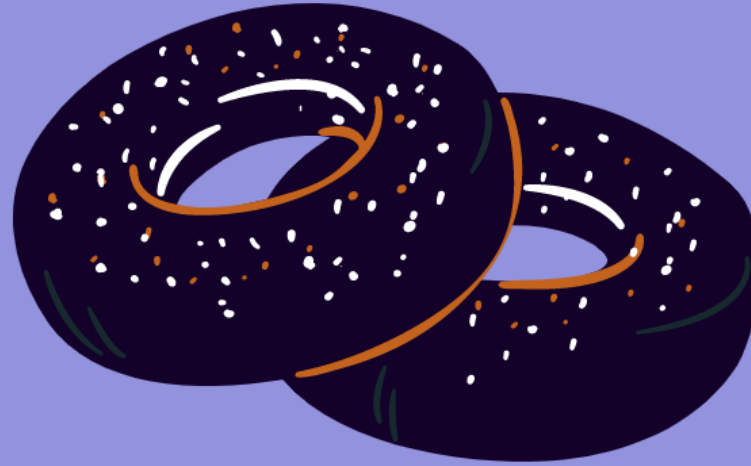
C) Yehova Şahitleri

D) Evanjelistler

E) Metodistler

MORMONLAR - JOSEP SMİTH

"HORMON"ları değiştiren MOR SİMİT"

dikab.dhbt.kodlama

dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Yahova Şahitleri – Askerlik / Diyalog x

- ▶ **Charles Taze Russell** (1852-1916) tarafından kurulmuştur.
- ▶ Kitab-ı Mukaddes'te Yahova isminin binlerce kez geçtiğinden hareketle bunun Tanrı'nın özel ismi olduğunu iddia ederek, harekete de **Yahova Şahitleri** adını vermişlerdir.
- ▶ Kendilerini Yehova'nın askerleri gördükleri için **askerlik yapmayı reddederler**.
- ▶ Misyonerlik faaliyetlerine önem verirler lakin dinler arası **diyalog** fikirlerine **karşı çıkarlar**.

MOONCULUK

Bütün insanlığı tek din, tek dil ve kültüre sahip bir millet haline getirmeyi hedeflerler.

Toplu evlilik törenleri dünya gündemine damgasını vurmuştur.

Kitâb-ı Mukaddes'in hükümleri geçersizdir.

Hristiyanların, ardından diğer dinlerin birleşmesini hedefler.

Kendisini beklenen ikinci mesîh, Îsâ'dan sonra üçüncü mükemmel Âdem olarak takdim eder.

YEHOVA ŞAHİTLERİ

Bayrak, sancak, vatan gibi unsurları kendilerini dünya vatandaşı olarak görürler.

Stadyumlarda toplu ibadetler ile gündemine gelmektedirler.

İncil'e bağlı kalmaya çalışırlar.

Hristiyanlığın M.S. 1. asırda kaldığını, sonraki Hristiyan anlayışların bozulmuş olduğunu düşünürler.

Teslis inancını kabul etmezler.

Hristiyanlığı, Yahudiliğin devamı olarak görürler.

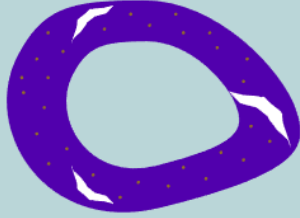
dikab.dhbt.kodlama
dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

HAREKETLERİN ÖNE ÇIKAN ÖZELLİKLERİ

MORMONLAR - J. SMİTH

Çok Eşlilik

Bay Simit
ve
Bayan Simitler

M nculuk

Resmi adı BİRLEŞİK
KİLİSE'dir

Toplu nikah törenleri

YAHOVA ŞAHİTLERİ - RUSSEL

Toplu
ibadet

dikab.dhbt.kodlama

dhbt.dkab.kodlama

FURKAN PALABIYIK

Sayentoloji – Ruh Vurgusu – Tanrı Yok Theta (ruh) var

- ▶ Sayentoloji, Amerikalı bir bilim kurgu yazarı **Lafayette Ron Hubbard**'ın kurduğu mezhebin isimdir.
- ▶ Hubbard herhangi bir yaratıcı **tanrı kabul etmez.**
- ▶ Tanrı ismi verilen varlıklar **ulu varlık** makamına ulaşan **ruhlardır.**
- ▶ Ruha “**Theta**” adını vermiştir.
- ▶ Özellikle **Hristiyanlık ve Budizm'e** özgü öğretileri barındırdığından **senktretik** bir nitelik taşımaktadır.
- ▶ Budistler tarafından ahir zamanda gelmesi beklenen kurtarıcının, Lafeyetta Ron Hubbard şahsında ortaya çıktığını kabul etmişlerdir.